No. 213. 1835.

BREDASCHE Staat- Letterkundige Nieuws- en Advertentie COURANT.

en Wetenschappelijk

Blad.

Dingsdag 8 September.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Thans. — Gisteren heeft vorst *Leopold* het regiment lanciers voor het gebied te Brussel te oefenschool genomen. Zoo de bijeenkomsten hadden gehad, dan zou dit op den 15den daar het kamp zijn geplaatst. Het is gezegd, dat de troepen die thans in dit kamp gelegerd zijn, te gezamenlijk zullen worden. Deze troepen zullen uit de 2de en 3de divisien infanterie, terwijl de zoogenaamde voorhoede en 1ste divisie het kamp verlaten hebben. De plaats, in hetzelve gelegerde troepen worden opgegeven als volgt ingedeeld en aangewezen te zijn:

2de divisie infanterie: Generaal *Goethals*; 1ste brigade: generaal *van den Broeck*; 3de regiment jagers, 5de van linie; ieder 3 bataillons. — 2de brigade: Generaal *Olivier*; 7de en 8ste regiment van linie, ieder 3 bataillons.

3de divisie infanterie: 1ste brigade: generaal *Gérard*; 5de en 12de van linie, ieder 3 bataillons. — 2de brigade: generaal *Mellebeke*; 3de en 6de van linie, ieder 3 bataillons.

Divisie Kavallerie. — 1ste brigade-generaal *Marneffe*, 1ste regiment jagers te paard en 1ste regiment dragonders. Ider van een eskadron; 2de brigade kolonel *Arnaul*, het regiment lanciers van 8 eskadrons.

De generaal *Goethals* is opperbevelhebber van het kamp; de generaal *Duvivier* bevelhebber der kavallerie; die betrekken ook in de nabijheid van het kamp.

— Te Antwerpen waren heden (5 *September*) genoteerd: Belg. 100; O. Metall. 102; Sp. Perpet. 30¾, 31⅛; Cortes 28¾, 29⅛; Coup. 18; Uitgest. 14; Nap. tent. 91; Stuk. 93⅛; Rom. L. 99⅝; Id. te Aster. 96½; Draz. 85.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 3den September.

In het *Journal de Paris* leest men het volgende:

» Brieven uit Saragossa van den 26sten bevestigen de nederlaag door de Narvaezsche expeditie in Arragon geleden.

» Daroca is den 25sten Roda gepasseerd; men zegt dat zij veel geleden heeft.

» In Arragon heeft veel geestdrift geheerscht; de junta heeft hun die den opstand in oed hadden aan zich verbonden, en bepaald dat de plaatselijke inkomsten voor de behoeften der provincie zouden gebruikt worden; intusschen beoordeelt zij, in eene proclamatie, veel gehechtheid aan het gouvernement der koningin.

» Morino is den 20sten te Almora, in de provincie Soria, geslagen. Hij heeft driehonderd geweren op het slagveld achtergelaten.

» Don *Carlos* had den generaal *Maroto* naar Santander en Guipuzcoa op den weg naar Kastilien gezonden, om hem te ondersteunen. Dit heeft de meening doen ontstaan, dat men een nieuwen aanval op Bilbao op het oog had."

Omtrent de depesche gisteren door het *Journal de Paris* gegeven, betrekkelijk de verkenning die de christinos naar de zijde van Tolosa hadden gedaan en waarvan zij des avonds in St. Sebastiaan waren teruggekeerd, wordt thans gezegd, schoon het ministerieel blad zelf dezelve niet opbeldt, dat een misslag moet hebben plaats gehad, daar men op den laten oogenblik te Parijs kon weten, hetgeen denzelfden dag nabij St. Sebastiaan was voorgevallen; eerst morgen kon men daaromtrent berigt ontvangen.

De bijzondere berigten uit Madrid ontvangen, gaan tot den 26sten. De hoofdstad was steeds rustig. De militaire commissie vorderde met ijver de instructie der zaak voort, waarmede zij belast is, maar had het haar nog niet mogen gelukken de hoofdleiders der onlusten van den 16den, namelijk de afgevaardigden *Cabarrus*, *Isturiz* en *las Navas*, in handen te krijgen. Ofschoon de commissie met veel strengheid te werk ging, geloofde men niet, dewijl de voornaamste in de zaak betrokken personen zich hadden weten te bergen, dat de doodstraf omtrent de overige betrokkene personen zou worden uitgesproken.

Men had berigt van de komst van den heer *Mendizabal* te Santander, van waar hij zich naar Lissabon begeeft; den 4den of 5den September zou hij te Madrid zijn.

De volksbeweging van Barcelona, welke deed de vorming der provisionele junta zich een schijn van wettigheid heeft weten te geven, verontrust zeer het gouvernement. Sommige van de leden dier junta, meent men, schijnen geneigd aan de bevelen van het bestaande gouvernement te gehoorzamen, doch andere, min verdraagzaam gezind, hadden zich in verband gesteld met de junta van Valencia. Naauwelijks was, zoo men meldt, het berigt daarvan te Valencia gekomen, of de nieuwe kapitein-generaal, graaf *Almodovar*, had eene proclamatie laten uitgevaardigd, waarin hij herinnert aan zijne vorige diensten, aan de nationale eer bewezen, toen hij de kamer der provincie presideerde, en daarbij vermeldt, dat hij zich te zijnen nieuwen post derzelfde zaak te dienen, volkomen toegerust met de inzigten der junta van Barcelona, en de hoop koesterende, dat het volk zijn in dezelfde belang genomen gedragregel zoude goedkeuren. Deze proclamatie werd publiek gemaakt, op het oogenblik zelf, dat de aan de verpersoon der policie van Madrid ontkomen afgevaardigde *Lopez* te Valencia aankwam. Zoo men meende, zou het gouvernement van Madrid te grande gaan, indien de federatieve geest in de provincien aldus bleef toenemen.

Volgens de berigten uit de provincien, is de bende van *Mosino* door de chefs der christinos *Aspiroz*, *Peon* en *Albecien* bijna geheel vernield, ten minste uiteen gesagen, en zou het werkelijk den brigadier *Guerra* met den generaal *Montes* gelukt zijn, de karlistische bataillons, die in Opper-Arragon zijn doorgedrongen, naar Navarre met verlies terug te drijven.

Te Malaga zijn den 18den, op bevel der autoriteit, 25 kloosters gesloten geworden; ook te Cadix zijn een aantal kloosters gesloten.

— Gisteren heeft de commissie van de kamer der pairs voor het onderzoek van de wet op de drukpers eene bijeenkomst gehouden, in den hoek *de Bardonnet* ter haren rapporteur benoemd. De kamer zal aanstaanden zaterdag bijeenkomen, wanneer waarschijnlijk het rapport zal worden uitgebragt.

Het *Journal de Paris* vermeldt de arrestatie van twee der uit de gevangenis van St. Pelagie ontkomen spaanschgezinde beschuldigden, zekere *Eugelin* en *Carbonne*, en de grenzen van het departement du Nord aangehouden. Een ander, *Barrette* genaamd, is te Brussel aangekomen.

— Van Oran schrijft men van den 24sten l., dat de Arabieren den 9den het garnizoen van Mostaganem overvallen hebben, terwijl over hetzelve inspectie werd gehouden; eenige honderd pagpieren hadden den vijand echter afgeweerd en op de vlugt gedreven.

— Heden (3 *September*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. kont. 109,85; op tijd 109,95; 3 pCt. kont. 79,60; op tijd 79,80; Nap. renten kont. 97,60; op tijd 97,90; Sp. perpet. 33¾; 3 pCt. 29; Cortes-coupons 17¾; Uitgest. 14.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 7den September.

De *Staats-Courant* van heden behelst een koninklijk besluit van 28 Augustus ll., tot opene de inlijving bij de mobiele korpsen schutterij van de manschappen behoorende tot den eersten ban der lichting van 1835.

» Wij WILLEM, enz.

» In aanmerking nemende, dat, ofschoon het onbepaald verlof aan de manschappen van de korpsen mobiele schutterij verleend, steeds blijft voorstaan, het niet te min van belang is, de voornoemde korpsen zoo veel mogelijk voltallig te houden;

» Op de gemeenschappelijke voordragt van de departementen van binnenlandsche zaken en van oorlog, van den 27sten dezer;

» Hebben besloten en besluiten:

» Art. 1. De manschappen behoorende tot den eersten ban der schutterijen, welke, bij de lichting van 1835, in de verschillende gemeenten, voor de schutterlijke dienst reeds zijn, of nog zullen worden aangewezen, zullen (met uitzondering alleen van de zoodanige die, tijdens hunne oproeping voor de mobiele dienst, behoorlijk aantoonen, dat zij wettige kind of kinderen te leven hebben, of dat hunne vrouwen zich in bewijsbaar zwangeren staat bevinden), worden ingelijfd bij de korpsen schutterij waartoe zij bestemd zijn.

» 2. De gouverneurs der onderscheidene provincien zullen tot de inlijving de voodige maatregelen nemen.

» Tot dat einde zullen zij zich van het juiste getal dat, tot den eersten ban behoorende, op de bijzondere schutterijrollen van het loopende jaar, in iedere gemeente, voorkomende, en overeenkomstig het voorgaande artikel voor de mobiele schutterijen bestemde manschappen, verzekeren, daarvan kodanige algemeene staten, als onder door het departement van oorlog zullen worden voorgeschreven, aan het evengemelde departement, gelijk mede aan dat van binnenlandsche zaken, doen toekomen, en met dezelve in overleg treden omtrent de wijze, waarop, en ten welken tijde

tijde, de inlijving derzelve, bij de mobiele korpsen, en ten getale van hoeveel bij elk korps, tot stand zal behooren te worden gebragt.

» 3. Aan de alzoo bij de mobiele korpsen ingelijfde schutters wordt dezelfde aanspraak op onbepaald verlof, als aan alle andere, reeds werkelijk bij die korpsen dienende, toegekend.

» Onze minister van binnenlandsche zaken, en de directeur-generaal van oorlog, ad interim, zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschriften zullen worden gezonden aan Onze beminde Zoon, den Veldmaarschalk, den Admiraal en Kolonel-Generaal, en hetwelk voorts in het Staatsblad zal worden geplaatst."

— Bij Zr. Ms. besluit van 30 ll., N°. 26, zijn in de regtbanken van koophandel te Groningen, de navolgende benoemingen gedaan: tot regters *J. C. van Hasselt* en *J. G. Hecker*; en tot regters plaatsvervangers *K. Mesdag* en *T. ten Cate*.

Voorts zijn door Z. M. in deze provincie benoemd, tot burgemeester der gemeente Heeswijk en Dinter, *P. Gelpke* en tot burgemeester te Willemstad, *Ary van der Hoog*.

— Uit Appelscha schrijft men van den 5den dezer, dat den vorigen avond aldaar buiten de stad, door een geweldigen brand, eene kortelings nieuw gebouwde schuur met al het daarin zich bevindende hooi en stroo en andere goederen eene prooi der vlammen was geworden. Door de doelmatig en spoedig aangebragte hulp waren de aangrenzende gebouwen en goederen behouden gebleven.

— Uit Harderwijk wordt van 5 dezer gemeld, dat er op den 8sten aanstaande van daar naar Ter Veere te water zal vertrekken een detachement bestaande uit vijf 2de luitenants, een officier van gezondheid en 180 manschappen, onder bevel van den met verlof uit Oost-Indien derwaarts terugkeerende kapitein *Roepe*. Dit detachement is bestemd om met het schip *Middelburg* naar Java te worden overgevoerd.

— De burgemeester van Brussel heeft reeds een reglement publiek gemaakt voor de tentoonstelling der voorwerpen van nationale nijverheid, welke er dit jaar gedurende de viering der September-dagen zal gehouden worden. Gedurende die dagen zal er ook een wedstrijd van toonkunst te Brussel plaats hebben, doch de voornaamste belgische steden, als Luik, Antwerpen, Brugge, Mons, Doornik, Gent, hebben geweigerd aan denzelven deel te nemen; slechts Namen is onder de groote plaatsen die welke er zal vertegenwoordigd worden.

— Zaterdag morgen heeft men te Brussel op onderscheiden plaatsen van de stad weder oproerige plakaten aangeplakt. Op de deur onder anderen van het hotel des hertogs *van Aremberg* las men het volgende geschrift:

» Weg met de dwingelandij van *Leopold*. Weg met de tirannij zijner ministers; weg met alle vertegenwoordigers, met het ministerie, dat het belgisch volk vernietigt! Leve de Republiek!"

— Men heeft in Engeland het berigt ontvangen van de veroongelukking van een met gedeporteerden uit Londen naar Australie bestemd vaartuig, genaamd *George the Third*, hetwelk in de maand april, bij het invaren van de rivier Derwent, niet ver van Hobart Town, dus nabij de plaats van deszelfs bestemming, met 132 personen is vergaan.

— Men heeft de berekening gemaakt, zegt een Engelsch tijdschrift, dat in Groot-Brittannie, Duitschland en Frankrijk, te zamen genomen, de sterfte, die gemiddeld gesteld, oudtijds in die bevolkte oorden, jaarlijks een persoon op de dertig bedroeg, tegenwoordig niet meer dan op een persoon van de acht-en-dertig. Dit verschil vermindert het getal sterfgevallen in die landen van 1,200,000 tot minder dan 1,200,000, zoodat 700,000 menschen, of een van de drieëntachtig, jaarlijks hun behoud te danken hebben aan de maatschappelijke verbeteringen, welke in de genoemde drie landen van westelijk Europa langzamerhand zijn tot stand gekomen.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 4den September.

Het *Journal de Paris* behelst het volgende:

» De Navarresche factie bevond zich den 31sten te Organia, door *Gurrea* en den generaal *Rastor* bedreigd.

» Brieven uit Barcelona van den 27sten houden het berigt dat eenige dagen te voren de oproerstokers eene nieuwe beweging zochten te bewerken, maar dat het berigt van de beweegingen der oproerlingen te Madrid hen van hunne ontwerpen heeft doen afzien.

» Men organiseert te Barcelona 40 kompagnien rustende nationale garde voor de inwendige dienst der stad. De stedelijke vrijwillige militie en de andere troepen zullen bestemd zijn voor de expeditien naar buiten."

— De *Constitutionnel* vermeldt dat er op den 23sten eene nieuwe schending van het Fransch grondgebied, aan de zijde van Breslas arrondissement Caret, door de karlisten heeft plaats gehad. Aldaar door de christinos vervolgd, hadden zij op het Fransch grondgebied de wijk genomen. De Fransche post van 25 man, die aldaar gestationeerd was, had hen gesommeerd de wapenen neer te leggen, waaraan zij niet hadden willen voldoen, maar kort daarop langs een anderen weg in Spanje teruggetrokken waren, niet echter zonder de landlieden langs hunnen weg overlast te hebben aangedaan.

— Uit Madrid heeft men geene nadere tijdingen, maar in bijzondere berigten uit Valencia van den 22sten worden nadere berigten medegedeeld omtrent de houding die men aldaar aangenomen heeft. Den 21sten was door den graaf *Almodovar*, tegenwoordig president der kamer van procuradores, die zich aan het hoofd der nieuwe junta gesteld heeft, de proclamatie openbaar gemaakt, waarin, op de uitnoodiging der junta van Barcelona, de aaneensluiting der junta's van Arragon, Katalonien en Valencia aangekondigd wordt. In dit stuk zegt de graaf *Almodovar*, na over zijne persoonlijke toewijding aan de nationale zaak te hebben uitgeweid, het volgende, ten aanzien der vereeniging van de drie genoemde provincien: » Naauw verbonden zullen wij met Arragon en Katalonien den gelijken weg bewandelen, en ik ben besloten uw lot, 't zij het gelukkig of ongelukkig zij, met u te deelen. Wanneer de voorbeeldelooze vaderlandsliefde dezer drie provincien gezien slagen mogt, den troon van *Isabella II* en de vrijheid der geheele natie op vaste grondslagen te bevestigen, de hervormingen en den voortgang te verhaasten, een einde te stellen aan de rampen die wij sedert lang ondervinden en die het vaderland ten volle in het verderf konden storten, dan zal de dankbaarheid van het gemeene vaderland de beste belooning zijn. In elk geval zal niemand ons den roem ontnamen, zulks te hebben beproefd, doch de verdienste van het gevaar te hebben getart." — Reeds te voren was eene raadgevende junta gevormd geworden, op den leest geschoeid van die van 1808 en van die van Barcelona en Zarragossa. De leden derzelve waren uit alle klassen der maatschappij gekozen. De graaf *Almodovar* is gelijk reeds gezegd is president; de militaire chef was de onder-inspecteur der artillerie van het oorlogsdepartement; de burgerlijke gouverneur belast voor de burgerlijke belangen zorg te dragen; de intendant der provincie had zich aan 't hoofd der financien gesteld; ook de geestelijkheid werd door twee kanonniken vertegenwoordigd; voorts waren adelijken, grondeigenaars en burgerleden der junta. Zoodra als de junta van Barcelona bijwerde zich die van Valencia eene aanzienlijke magt daar te stellen; men had ook couriers uitgezonden, om de afgevaardigden der provincie Teruel te ontbieden, ten einde ook zij deel van de junta zouden uitmaken en dezer gevolmachtigden vervolledigd worden.

Uit Sarragossa wordt van den 27sten geschreven, dat het gouvernement der Koningin op eenen hoogen toon vergelijk verzoek te kennen gegeven had van de maatregelen, door de provisionele junta's van Sarragossa, Katalonien, Valencia en Murcia genomen. Deze tijding had de gemoederen in Sarragossa zeer opgewonden en de junta aldaar had, in plaats van zich te ontbinden, gelast een inventaris van het in kerken en kloosters voorhanden geld te maken en hetzelve in beslag te nemen. Valladolid, Corunna, Majorca en Estramadura hadden mede ingestemd in de maatregelen door de junta's van Katalonien en Arragon genomen. In dit, leest wordt voorts de meening geuit, dat er groote gebeurtenissen op handen zijn en de gesteldheid van het gouvernement te Madrid zeer bagchelijk was.

Uit Katalonien meldt men dat het vreemd legioen, op bevel van het gouvernement te Madrid, van Tarragona naar Lerida is gezonden is gegaan.

De kolonne van *Oberlus* die laatstelijk in Opper-Arragon is doorgedrongen, doch genoodzaakt schijnt geweest, met verlies terug te trekken, is naar de zijde van Katalonien getrokken en bevond zich den 31sten te Organia, op vier uren afstands van Seo d'Urgel. Men dacht dat zij langs de Pyreneën, Navarre weder zou zoeken te bereiken.

De berigten uit het hoofdkwartier van don *Carlos* zijn uit Arroniz, van den 29sten. Den vorigen dag bevond don *Carlos* zich aldaar met eenige bataillons en vier stukken geschuts. Den 28sten waren de troepen uitgerust met poggers van de Christinos te Senna en Lodosa tot een gelijke uit te lokken, maar deze laatste hadden zich daartoe ongezind getoond. Het scheen dat *Cordova* bedacht was om iets beslissends te ondernemen, en liever den verdeelen loop der gebeurtenissen wilde afwachten, ten einde daarnaar zijne bewegingen in te rigten.

— Gisteren avond heeft de raad van ministers zich bij den minister van buitenlandsche zaken vereenigd.

— Zoowel uit het Zuiden als door de dagbladen van Nantes, Rennes en Dyon wordt berigt, dat bij telegraphische depeches de termijnen voor het toestaan van onbepaalde verloven ingetrokken is.

Te gelijk behelst het *Journal de Paris* een artikel, waarin het zijn regt heeft aan de opmerkingen door den *Temps* gemaakt, wegens

verwaten die er uit het groot getal onbepaalde verloven ontstaan, die bij betaling sedert 1834 afgegeven zijn.

— Zoo men verzekert heeft men deze nacht weder een persoon gearresteerd, die in de zaak van *Fieschi* zou betrokken zijn; het is eenvolgt. Iemand die een policie-agent erkend had, als die eerste oogenblikken na de uitvoering van den aanslag een muur in de menigte der plaats omgeklommen was en zich daarna uit de voeten had gemaakt.

— Heden (4 *September*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. kont. 110 op tijd 110,20; 5 pCt. kont. 80; op tijd 80,15; Nap. renten 97,75; op tijd 98,05; 3p. perpet. 54⅛; 3 pCt. 22; Cortes coupons 17¾; Belgen. 14¼.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 4den September.

Men heeft berigten uit Kalisch, tot den 22sten der vorige maand. De keizer genoot den beste welstand; de grootvorst *Michiel* was op genoemden dag aangekomen. Den 19den had Z. M. de keizer de gezamenlijke troepen in oogenschouw genomen en 's avonds woonde Hoogstdezelve de taptoe bij, waar niet minder dan 2193 tamboers en muzikanten vereenigd waren. Den 20sten was er lagerparade gehouden, bij welke gelegenheid, onder anderen het Pruisische regiment, onder de luidste hoera's, voorbij den keizer trok en verscheidene manoeuvres uitvoerde, welke de uitstekende geoefendheid der manschappen en de buitengewone vlugheid der paarden deden blijken. Des namiddags bezocht de keizer de militaire hospitalen. Den 21sten had er wederom eene wapenschouwing plaats, en de volgende dagen vingen de groote manoeuvres aan. De keizer is bij deze wapenschouwingen vergezeld geworden van Z. D. H. den hertog *van Nassau*, en door Z. K. H. prins *Frederik der Nederlanden*. Laatstgemelde heeft op den 22sten een uitstap naar Fischbach gemaakt, alwaar H. K. H. prinses *Frederik* benevens H. M. de keizerin van Rusland den volgenden dag waren aangekomen.

In de bedoelde berigten uit Kalisch leest men onder anderen:

„Den 20sten dezer keerde, na de wachtparade, in het dal der Prosna, de tot het leger behoorende Kurden, Tscherkessen, donsche en andere Kozakken, Gruziers en Circassiers in oogenschouw. Deze ligte ruiterij, die omtrent 1600 ruiters zamengesteld, volvoerde daarbij onderscheidene bewegingen en hield spiegelgevechten. Zij leverde een krijgkundig schouwspel op, zoo fraai en schilderachtig, als in Europa misschien sedert den tijd der middeleeuwen niet gezien is. Men verbeelde zich 800 Kurdische ruiters, in prachtige, maar bontgekleurde kleedij, met rijk toegeruste kozakken en gruziers vermengd; daar tusschen den schitterenden wapenglans der wapenrusting van 50 Circassische vorsten, allen met zilveren helmen pantsers van zilveren ketentjes, en in houding, vaanen en kleurenpracht den *Ivanhoe* herinnerende; daarbij een levig vuur uit geweren en pistolen en somtijds nog overstroomd door het geroep van *Allah! Allah!* af het *Hamaken* der kozakken; en men zal nog slechts een flauw denkbeeld van dit schouwspel kunnen maken. Er was een oogenblik dat het spiegelgevecht een ernstiger aanzien aannam. Toen namelijk van beide zijden 400 ruiters tegen elkander aanreden, om in schijn elkander de bij Erzerum verworvene vaan te bemachtigen, waarom deze ruiters de zaak zoo ernstig op, dat 20 centralen de adjudanten de strijders te vergeefs trachtten te scheiden. Eindelijk moest de keizer, hun Padischach, met opgeheven dreigenden vinger zelf tusschen beiden komen, om deze strijddrommen, die reeds verscheidene schrammelingen hadden bekomen en reeds verscheiden gekwetsten telden, van een te scheiden en gemeld te stellen. Alle deze grensbewoners zagen dien dag hunnen beheerscher voor de eerste maal. Verscheiden Khans en Vorsten werden door hem persoonlijk toegesproken. De gastvrijheid dezer scharen was onbeschrijflijk, toen de keizer zelf, slechts door twee adjudanten vergezeld, onder hunne hoofd stelde, en zoo verscheidene malen de aanvallen bestuurde.

— Uit Weenen schrijft men van den 29sten Augustus, dat de reis des keizers op den 1sten September bepaald bleef. De aartshertogen *Johan* en *Frans* waren de beide vorige dagen reeds naar Kalisch afgereisd; ook prins *Wasa* begaf zich derwaarts uit Karlsbad. Vorst *Metternich* zou den 2den naar Konigswarth vertrekken. De buitengewone turksche gezant *Ahmet*-pacha zou zich niet naar Kalisch begeven; reeds nam hij afscheid van den keizer genomen hebben en zou binnen kort door Konstantinopel terug keeren.

— Uit Zurich schrijft men van den 28sten, dat de groote raad van Aargau, ter zake der in dit kanton vrij hoog gerezene kerkelijke twisten, tegen den 31sten Augustus bijeengeroepen is.

— In een schrijven uit Rome van den 22sten augustus wordt gesproken van eene samenzwering die in Florence was ontdekt, ten welke zelfs Prinsen en voornaam persoon vertrouwtig was en vele leden in hechtenis genomen waren. Het doel dezer samenzwering was bij niemand bekend; alleen verzekerde men dat zij door buitenlanders was ontworpen en de parijsche propaganda er niet vreemd aan geweest was, dewijl men uit Parijs het eerst berigt deswege gekregen had.

— Uit Livorno schrijft men van den 26sten, dat zich sedert de laatste veertien dagen aldaar verscheidene twijfelachtige gevallen van cholera hadden voorgedaan, tot men ten laatste de overtuiging had gekregen, dat de ziekte werkelijk in de stad uitgebroken was. Te gelijkertijd hadden zich in Florence en langs de kust ten zuiden van Livorno eenige gevallen voorgedaan.

— Berigten uit Athene tot den 18den julij houden weinig bijzonders. Men verwachtte er binnen kort de eerste Engelsche stoomboot, en hoopte dat tegen het einde van september de stoomboot-vaart met Europa in geregelden gang zou zijn.

— Te Weenen waren den 29sten Augustus genoteerd: Metall. 101¾; 4 pCt. 98; Bankactien 1303.

ENGELAND.

LONDEN, den 4den September.

Op een voorstel, in het huis der gemeenten gedaan, is door de beide huizen eene gemeenschappelijke commissie benoemd, tot overweging der gemaakte wijzigingen in de bill op de stedelijke besturen. Opmerkelijk is het, dat lord *Wellington* en lord *Lijndhurst*, geweigerd hebben leden van die commissie te zijn. De gematigden hopen en vertrouwen dat, ten gevolge van de benoeming dezer commissie, de bestaande geschillen over dit gewigtig punt tusschen de beide huizen uit den weg zullen geruimd worden, en deze belangrijke zaak haar beslag zal bekomen. Naar men meent, zal het parlement geprorogeerd worden, zoodra genoemde bill, met de daarin door het Huis der Gemeenten gemaakte veranderingen, door de lords zal aangenomen zijn.

— De hertog *van Cumberland* is naar het vaste land vertrokken, ten einde zich naar Berlijn te begeven.

— Berigten uit Santander, van den 30sten Augustus melden, dat er weder eene stoomboot met Engelsche troepen was aangekomen. Het getal der in die stad vereenigde Britsche en Spaansche troepen beliep ongeveer 8000 man. In die berigten wordt volstrekt geen gewag gemaakt van de verkenning, welke, volgens de Fransche telegraphische depesche, uit genoemde stad zou gedaan zijn. Alleen wordt daarin gemeld, dat de troepen zich tot een' uittogt gereed maakten.

— Heden stonden de 3 pct. gec. 90⅜; Nederl. 2½ pct. 54⅜; ditto 5 pct. 102½; Spanje 41⅛ à 42; Portugal 87¼; Brazilië 87¼; Columbia 31¾.

LETTERKUNDE DER NEGENTIENDE EEUW.

DUITSCHLAND: *door* O. L. B. WOLFF, L. L. D. *Hoogleeraar in de nieuwere Letterkunde aan de Universiteit te Jena.*

(*Vervolg van No. 205.*)

DICHTERS EN ANDERE LETTERKUNDIGEN.

HEINE.

De laatste en nieuwste rigting, welke ons lierdicht ontvangen heeft, en dit nog zeer onlangs, is geweest van de hand van HEINRICH HEINE, die, in eene soort van vrijwillige ballingschap, en niet lang nog geleden, Parijs tot zijn verblijf koos, in welke stad hij zijnen tijd verdeelt tusschen Duitsche dichtkunst en Fransch journalismus. Hij werd in 1797 te Dusseldorp geboren, en genoot eene zeer zorgvuldige opvoeding. De gebeurtenissen zijner jeugd — namelijk de triumf en de val van NAPOLEON — oefenden eenen sterken en blijvenden indruk op zijn dichterlijk gemoed uit, en deden hem zeer vroeg zijne aandacht op de wonderen der geschiedenis vestigen. Voor den koophandel bestemd zijnde, werd hij naar Hamburg gezonden, in welke magtige stad zijn oom een der voornaamste bankiers is. Doch het gemoed van den jongen dichter schiep geen behagen in zich onledig te houden met geld en cijfers, en eindelijk bekwam hij de vrijheid, om den handel te laten varen, en de studie in de regten te Göttingen, Bonn en Berlijn aan te vangen. Een bundel van zijne kleine gedichten, jeugdige proeven, zag in 1822 het licht, maar was niet gelukkig. Hij slaagde beter met twee treurspelen, en een lijrisch *intermezzo*, twee jaar later uitgegeven en met algemeene goedkeuring ontvangen, zoo als ook een gelijk lot te beurt viel aan zijne *Reisebilder* (Reistafereelen); want er was iets nieuws, frisch en geheel oorspronkelijks in zijne manier, welke tot nu toe in Duitschland onbekend geweest was. Toen hij zijne studien geëindigd en den graad als doctor *utriusque juris* bekomen had, keerde hij naar Hamburg terug, maar verwisselde spoedig zijn verblijf met Munchen, waar hij een werkzaam aandeel nam in het uitgeven van een staatkundig tijdschrift, in gemeenschap met den welbekenden publicist MARKARD. In deszelfs tijd bezocht hij Engeland en het noorden van Italie en keerde vervolgens naar Hamburg terug, in welks nabijheid te Wandsbeek hij eenigen tijd in eene stille afzondering sleet, met veel ijver de geschiedenis van alle omwentelingen bestuderende. De glorieuse Julij-dagen kwamen aan; HEINE, die zich reeds als een van de hardnekkigste en magtigste tegenstrevers der aristocratie had doen kennen, ging naar Parijs, van waar hij, van tijd tot tijd, zijne boeken, waarvan elk een open manifest is van democratismus, naar Duitschland zendt. Zijne voornaamste werken zijn: *Gedichten*, *Treurspelen met een lijrisch intermezzo* (namelijk de bovengemelde treurspelen), *Reisebilder*, *Französche Zustände* (schetsen van den toestand van Frankrijk na de Julij-omwenteling), *Buch der Lieder*, *zur Geschichte der neuesten Deutschen Literatur*; *Der Salon*.

— Als lierdichter baande hij een nieuw pad; zijn humor was de grond zijner zangen — hij zelf de held; maar in plaats van zich door zijne Muze gezuiverd en veredeld te toonen, is hij integendeel al te gereed geweest om

zijn karakter voor te stellen met al de zwakheid, verachting, bespotting en onteerdenheid, welke aan de eeuw, daar wij in leven, eigen zijn, ofschoon altijd in de sterkste tegenstelling met den geest des tijds, indien wij voorwaarts zien naar eenen nieuwen tijdkring, in welken natuur en waarheid de leidende beginselen zullen en moeten zijn. Het kan niet onbekend worden, dat Goethe een tijdperk sloot en het volgende met Heine geopend werd; maar Heine is niet de schepper van dit nieuwe stelsel, hij is alleen de vernietiger van de gedeelten van het vorige. Hij is desniettegenstaande, ongetwijfeld een groot dichter – tot nu toe, de grootste onder die van het opkomend geslacht, want hij bezit eene rijke verbeelding, en somtijds eene zeldzame zachtheid en kieschheid van gevoel; zijn vernuft is schitterend en treffend – zijn stijl is zoo wegsleepend als het lied eener tooverygodin; maar niettegenstaande al deze uitstekende hoedanigheden, mist hij eene zaak, welk gemis hem zeker belet van aangemerkt te worden als de eerste dichter van het nieuwe tijdperk, of zelfs als de leidster van zijne partij, en dit is kuischheid van geest; want hij geeft er niets om, door welke middelen hij zijn dichterlijk oogmerk bereikt. Zijne gedachten hebben niets, dat het gemoed verheft, want hij toont zich altijd in tweestrijd met de wereld, en beschouwt zijne onderscheidene talenten niet als de maagdelijke dienaressen zijner muze, maar als de geketende slavinnen van zijnen smaad- en spotlust. Hij gevoelt zoo veel verachting voor zijne vijanden, dat hij niet schroomt zich zoo onbeschaamd te toonen als zij zijn. Aldus zegt hij, bij voorbeeld in de volgende verzen, gericht tot eene zekere klasse van zijne lezers.

Selten hab't Ihr mich verstanden,
Selten auch verstand ich Euch;
Nur wenn wir im Koth uns fanden,
Da verstanden wir uns gleich.

(Gij verstondt mij zelden, en zelden verstond ik u; maar als wij ons in het slijk wentelden, verstonden wij elkander dadelijk.) In denzelfden geest wekt hij dikwerf de edelste gevoelens op, en eindigt dan den zang of den volzin met eenen sarcastischen kwinkslag of een belagchelijk beeld, waarin hij ophoudt, ten einde al wat hij te voren gezegd had te verachten, en zijne bittere spotternij tegen zich-zelven keert zoowel als tegen het voorwerp zijner gaven.

Als satiricus is Heine krachtvol en nadrukkelijk, maar hij is dikwijls te personeel, en versmaadt geen wapen voor de voldoening van zijne liefde of haat. Dit was bijzonder het geval in zijnen oorlog tegen Graaf Platen, een bekwaam verzenmaker, maar een zeer weinig beteekenend dichter, die aanving met Heine en zijn' vriend Immermann, in twee ellendige dramatische bekeldichten aan te vallen. Heine antwoordde op eene stekelachtige en bittere wijze, en beschuldigde zijn' tegenstrever, met al de rijkheid en boosaardigheid van zijn vernuft, van eene afschuwelijke misdaad. Deze vermetele zwaardslagterstreek (want zoodanig is het – een *Septicon* tegen Graaf Platen's *moreli*) vergrootte het aantal van Heines vijanden in Duitschland zeer, en wierp donkere schaduwen op zijn karakter als mensch; maar hij is duizendwerf beter dan het gerucht hem heeft verklaard; ik kan hem, bij ondervinding, als een man van edelaardig gemoed, een getrouw vriend, een opregt vereerder van al wat waarlijk groot en verheven is, maar te zelder tijd, een onverzoenlijk vijand, en iemand, die al te dikwijls op den dwaalweg gebragt wordt door zijne gekwetste – (ik wil niet zeggen ijdelheid, het is edeler dan deze zwakheid van ziel) – zelfachting. Zijne scherpzigtigheid in staatkundige zaken is verbazend; hij ziet met oogen van een geschiedkundige en van een dichter in de ingewikkeldste staatkwesties, en slaat den spijker, in het eerste oogenblik, op den kop. Het zelfde gelukkige talent wordt door hem ontwikkeld in zijne schetsen van Duitsche letterkunde, maar, aan den anderen kant, zijn deze te beschuldigen van eene zekere wijsneusigheid, welke hem eigen is, en waaraan hij, ofschoon zij mag aangemerkt worden als de kiem van zijne populariteit, zich te menigwerf en te gewillig overgeeft.

Het is op deze banen, dat onze laatste kerdichters zich bewogen hebben en het nog doen. De dichters van Duitschlands noordelijk gedeelte namen in het algemeen de manier van Goethe – (Schiller vond zeer weinige discipelen – Christian Schreiber is de beste onder hen) terwijl die van het zuiden Uhland volgden. De aanhangers van Heine, op dezen weg zijn, op weinig uitzonderingen na, bloote navolgers van zijne uiterlijke manier; en er is geen gen van die hartbrekende, melancholieke en satirische speellieden, die zich als een man van talent onderscheiden heeft. Zij gelijken naar hem, die bezit nam van het zwaard eens dapperen ridders, maar de kracht niet had om het te behandelen. Geene soort van dichtkunst is zoo paarsig bij ons beoefend als het liedicht. Het zoude alle redelijke palen van tijd en ruimte overschrijden, wanneer ik slechts een Catalogus van al deze stukken, met de beknoptste aanmerkingen te leveren had; ik moet daarom het verwaak aan kenners niet hen te maken overlaten aan de bijzondere studie van enkle lezers, die eene grondiger en uitgebreider kennis van onze letterkunde verlangen, dan ik hun binnen de bepaalde grenzen dezer schets verschaffen kan.

Ter EFFECTEN-SOCIETEIT te *Amsterdam* van Zondag 6 Sept. zijn de navolgende fondsen tot de volgende prijzen omgezet:

Werkel. Schuld 2½ pCt. 54 ⅛; Syndicaat 4½ pCt. 94; 3½ pCt. 78¼; Perpet. 5 pCt. 31 ⅞, ⅞, ⅝; Coupons 29¼, ⅜, ⅞, ⅜, ⅛; Comb. 29, ¼; dito Coupons 5 ⅛.

*** Getrouwd:

NORBERT JOSEPH VAN REUTH, van *Breda*,
voormaals Kassier, onder de firma van Van Reuth van Gils,
EN
CONSTANCE VICTOIRE BOEX, mede van *Breda*.

Brussel, 3 September 1835.

Familie, Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene teekens als eene bijzondere kennisgeving aan te merken.

*** Mijne geliefde Huisvrouw H. HUIJZERS, verloste heden gezondelijk van eene *DOCHTER*.

G. MOOLENBERGH.

Breda, 4 September 1835.

*** Men verlangt in een klein Huishouden, tegen 1ⁿ November aanstaande: eene KEUKENMEID, dewelke goed met een Spaar Oven kan omgaan en eenig Huiswerk moet verrigten, buiten van de Protestantsche Godsdienst, niet beneden de *zijfen-twintig jaren*, van goede getuigenissen voorzien zijnde, kan zich in persoon of met brieven *franko*, onder letter H, adresseren bij den Boekhandelaar J. DE GROOT, te Delft.

*** Er is op den 3den September, te *Dongen*, een groote witte kortharige JAGTHOND, met langen Staart, donker bruin, half getijgerde Ooren, *Teef* oud 4 jaren, met Lederen Halsband om, VERMIST geraakt. Die denzelven bij den Ritmeester E. VAN UTENHOVE, van het Regiment Lanciers aldaar, in de Kerkstraat n°. 440, te regt bezorgt zal goed Beloond worden.

Uit de Hand te Koop:

Eene HEERENHUIZINGE, bestaan van vijf Benedens- en zes Bovenkamers, waarvan acht behangen en zeven geplafonneerd, eene schoone groote Kantoor, Warenhuis, Hangel en Provisie-kamer, twee Kelders waarvan een gewelfd, twee Zolders, een groote Stal, Uitgaanderij en sedert een jaar nieuw gebouwde Koetshuis met een schoonen Tuin voorzien van allerhande exquise en weldragende Fruitboomen, waarachter een Engelsch Boschje en Tuinhuis, groot de Erve in alles ruim 32 roeden, Nederlandsche maat, gestaan en gelegen op het beste der stad Tilburg aan de groote Beste den Steenweg, tusschen Kerk en Heuvel. Nadere onderrigting te bekomen bij den Eigenaar G. SCHOUW, te Tilburg.

*** Burgemeester en Wethouders der stad Tholen zullen op Woensdag, den 7den October 1835, des middags ten 12 uren, ten stadhuize aldaar, in het openbaar veilen:

Om tot AFBRAAK te verkoopen het groote STADS-MAGAZIJN, staande nabij de haven derzelve Stad, en

Om te verpachten, het PONTVEER van derzelve Stad en den Auvergne-polder, voor den tijd van vijftien jaren, in te gaan den 1sten Februarij 1836. Zullende de daartoe betrekkelijke Condities, voor de gegadigden, ter Stads Secretarie ter lezing liggen, dagelijks, van des morgens 10 tot 12 uren en des namiddags van 3 tot 5 uren, Zon- en Feestdagen uitgezonderd.

Tholen, den 21ten September 1835.

Burgemeester en Wethouders voornoemde,
(get.) WAGTHO Vt.
Ter ordonnantie van dezelve,
(get.) W. E. VAN VOORST CATSBOEK.

Uit de Hand te Koop:

Omtrent 60 Lasten ZINKSTEEN à *f* 6,— en 100 Lasten DRIKSTEEN à *f* 2,60, per Last; te bevragen bij I. VAN DER MADE te Kloosterd. Brieven *franco*.

B. TILENIUS, te *Stadlohn*,

recommandeert zich tot het leveren van alle soorten van nieuw modisch geslepene moderne KAGCHELS, waaronder zijn *Circulaire Kagchels*, naar den laatsten smaak, met Glazen Deurtjes, waardoor het branden van het vuur te zien is; alsmede allerhande soorten van bijzonder nuttige en knappe IJZEREN KOOK-MACHINES, van 3 tot 25 gaten, met al derzelver toebehoren, waarin ook zijn van 1 tot 4 Brandovens, den Waterketel, tot grootte van 2 tot 14 emmers, voorzien met eenen Kraan afgetapt en met ordinair Hout-, Turf- of Kolenvuur gestookt; ook hebben zij het bijzonder nut, dat in Kerkens, alwaar het rookt, de zerk niet den minsten hinder meer veroorzaakt, waarvoor gegarandeerd wordt. Verder levert hij alle soorten van gepolijste VIJZELS voor Apotheken, WATERPIJPEN van 6 palmen en 6 duimen tot 2 voeten en 8 palmen lang, en van 5 tot 62 duimen wijd. Hij verzoekt degenen, welke tot bovengemelde goederen gevolgen zijn, hunnerzijds en dunne brieven te willen bezorgen, op Woensdag den 9den dezer te Bergen-op-Zoom bij DE BRUIN; den 10 te Roosendaal bij KULPERS; den 11 en 12den te Breda bij VAN ALPHEN, in *de Kroon*; den 13den te Oosterhout bij SANGSTER, in *de Pelikaan*; den 14den te Tilburg bij DONDERS, in *den Gouden Leeuw*; den 15den te 's Bosch bij VOEGELPOEL, in *de Drie Pauwen*; den 16den te Gorinchem bij VAN ALPHEN en den 17den te Dordrecht bij SCHAPERS, in *den Gouden Stoel*.

VERKOOPING VAN BOEKEN.

in Oude en Nieuwe talen, over de meeste onderwerpen van Wetenschap en Kunst, op Dingsdag den 22sten September 1835, ten overstaan van den Notaris P. ALDER, door en ten huize van den Boekhandelaar J. G. VAN EUYK KOOLSBIJN, te Bergen-op-den-Zoom, wijk C, n°. 29, bij wien (zoo als ook bij de meeste Boekhandelaren des Rijks) de Catalogus à 15 Cents verkrijgbaar is.

Naamlijst der Officieren van het Koninklijk Legen.

à 60 CENTS.

De Inteekening hiervan voor 1836 staat weder geopend bij alle Boekhandelaars, Directeuren der Postkantoren der Provincie Noordbrabant en de Kwartiermeesters der respective Korpsen.

In Breda, bij BROEDELET & COMP.
Toedrukkers en Boekverkoopers.